

Güneş Batıdan mı Doğacak? Son Göç Dalgasının Dünya Üzerindeki Etkileri¹

Doç.Dr. Murat SEZİK
İnönü Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,
Kentleşme ve Çevre Sorunları Ana Bilim Dalı
murat.sezik@inonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-4512-2346>

Makale Başvuru Tarihi: 29.04.2022
Makale Kabul Tarihi : 31.05.2022
Makale Türü : Araştırma Makalesi

ÖZET

Göçler geçmişten günümüze insanlığı etkileyen en önemli sosyal hareketliliklerden biridir. Bunlar arasında uluslararası göç çok boyutluluğu, karmaşık yapısı ve dinamizmi ile dünyanın yeniden şekillenmesinde oldukça etkili olmuştur. 1980'li yıllarla beraber artan düzensiz göçmenlerin yönünün, batı ülkeleri olduğu görülmektedir. Ağırlıklı olarak Asya, Afrika ve Yakın Doğu ülkelerinin kaynak oluşturduğu düzensiz göçmen hareketliliği başta gelişmiş batılı kapitalist ülkeleri tedirgin etmiş ve Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan ve diğer Balkan ülkeleri göçmenlerin geçiş rotaları üzerinde yer almasından dolayı gelişmiş batılı ülkeler açısından sınır koruma görevi üstlenen bekçi konumunda düşünülmüştür. Modern dünyanın merkezi ve zenginlik kaynağı olarak görülen Batı'ya, canlarını tehlikeye atarak ulaşan az sayıda şanslı göçmen, burada insan olarak görülmekten ziyade "öteki" ve "sorun" olarak değerlendirilmekte ve bu coğrafyanın önemli bir kısmında insanla varlık arasında bir yere konumlandırılmaktadır. Her konuda liberal değerleri ön plana taşıdığını iddia eden Batı ülkelerinin ve toplumlarının göç konusunda muhafazakâr bir tutuma sahip olması, savunduğu değerlerle yaşadığı çelişkiyi ortaya koyması bakımından incelenmeye değerdir. Zira liberalizmin bireysel özgürlüğe yaptığı vurgu, bireylerin nerede yaşayacaklarını belirleme hakkına gelince anti liberal bir kalıba girmektedir. Liberal (!) gelişmiş batılı ülkeler tarafından önemli bir problem olarak görülen göçmen sorununun giderilmesinde uygulamaya sokulan çalışmalardan biri, toplum içerisinde eritme (asimilasyon) politikaları olurken diğeri de bütünleştirme (entegrasyon) politikaları olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada tüm dünyayı etkileyen ve 1990'lı yıllarda başlayan son göç dalgasının kültür ve inanç haritalarının yeniden oluşabileceği ve batının alışılmış inanç kalıplarında "yeniden doğuş" şeklinde tezahür edecek yaklaşımların gelişebileceği iddia edilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Göç, Göçmen,
Entegrasyon,
Asimilasyon, Çok
Kültürlülük

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen, Entegrasyon, Asimilasyon, Çok Kültürlülük

Will The Sun Rise In The West?

The Effects Of The Last Wave Of Migration On The World

ABSTRACT

Keywords:

Migration,
Immigrant,
Integration,
Assimilation,
Multiculturalism

Migration is one of the most important social movements affecting humanity from past to present. Among these, international migration has been very effective in reshaping the world with its multidimensionality, complex structure and dynamism. It is seen that the direction of irregular migrants increasing with the 1980s is western countries. Irregular migrant mobility, mainly originating from Asian, African and Near Eastern countries, has disturbed the developed western capitalist countries in particular, and Turkey, Greece, Bulgaria and other Balkan countries have been considered as border guards for developed western countries since they are located on the transit routes of migrants. The few lucky immigrants who reach the West, which is seen as the center and source of wealth of the modern world, by risking their lives, are considered here as "other" and "problem" rather than as human beings, and are positioned somewhere between humans and existence in a significant part of this geography. The fact that Western countries and societies, which claim to

¹ Bu Makale 13-15 Mayıs 2022 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası İslam ve Yorum Sempozyumunda (Malatya) sunulan tebliğin genişletilmiş halidir.

bring liberal values to the fore in every aspect, have a conservative attitude towards immigration, is worth examining in terms of revealing the contradiction between the values they advocate. Yet, the liberalism's emphasize on individual freedom falls into an anti-liberal pattern when it comes to the right of individuals to determine where they live. While one of the studies put into practice to solve the immigration problem, which is seen as an important problem by liberal (!) developed western countries, is the dissolution (assimilation) policies in the society, the other one is integration policies. In this study, it is claimed that the culture and belief maps of the last migration wave that started in the 1990s and that affected the whole world can be reconstructed and the approaches that will manifest as "rebirth" in the traditional belief patterns of the West can be developed. .

1. GİRİŞ

Literatürde göç, bir ülkenin sınırları içerisinde farklı yere veya bir ülkeden diğerine, uzun süreli veya devamlı kalmak amacıyla yapılan nüfus hareketi şeklinde tanımlanmaktadır. Siyasi, sosyal, iktisadi, askeri, doğal olaylar ve istila hareketlerinin yanında macera arayışı, değişik bir hayata kavuşma isteği, kültürel hayranlık, güçlü bir devletin mensubu olma gibi duygular göç hareketliliğinin nedeni olabilmektedir (Göksu, 2016:96). Konu, kişilerin göç kararını etkileyen değişkenler bağlamında ele alındığında “güdüsel” değişkenler ve “düzenleyici” değişkenler olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Güdüsel değişkenler, kişinin göç kararını verirken yaptığı değerlendirmelere pozitif ya da negatif bir değer olarak kattığı tüm unsurlardır. Düzenleyici değişkenler ise kişinin göç kararını vermeden önce fiziki mesafe, akraba ve tanıdık çoğaltanı, varış ve çıkış noktalarının çevre koşulları bakımından benzer ve farklılıklarının değerlendirilmesi olarak sayılabilir (Tekeli, 2014: 32).

Göç neticesinde ortaya çıkabilecek kişisel olumsuzlukları en aza indiren veya kişisel faydayı en çoğa yükselten faktörlerden biri hedef bölgedeki akrabalık, arkadaşlık veya ortak topluluk bağlarıdır. Bu bağları açıklamak için geliştirilen sosyal ağ teorisine göre göçmenlerin hedef ülkede iş ya da ev ararken kullanabilecekleri bir sermaye sayılabilecek sosyal çevreyi yaratır ve bu da göç içinde yeni bir dinamik oluşturarak zincir göç etkisi oluşturur (Sert, 2015: 41). Bu teoriye benzeyen bir başka yaklaşım Todaro tarafından geliştirilmiştir. Ona göre göç edilen Ülkeye veya kente göç edenler geldikten sonra işsiz olarak beklerken bir havuz oluşturmakta, işveren kendisine lazım olan işçileri bu havuzdan seçmektedir. Bu halde göç, arz edilen iş fırsatından daha hızlı arttığından kentte devamlı olarak iş arayan bir grup kalmakta, bu durumda tanıdık ve akraba çoğaltanı yalnız iş fırsatları hakkında bilgi akımını değil aynı zamanda göç ettiği ilk aylar içinde işsiz olarak bekleyebilmesine olanak sağlayan imkânları sunmaktadır (Tekeli, 2014: 35).

Uluslararası göç hareketleri devletlerarası iktidar mücadeleleri neticesinde ortaya çıktığı gibi devletlerarasında iktidar mücadelesine de sebep olmakta ayrıca farklı din ve kültürlere sahip toplumların karşılaşmasıyla dünyanın şekillenmesinde önemli etkileri olmaktadır. Castels ve Miller 1993 yılında yaptıkları çalışmada 20. Yüzyılın ikinci yarısını “ Göçler Çağı” olarak tanımlamaktadır. Bu tespitin yapılmasında gelişmiş batılı kapitalist ülke nüfuslarının %10'nun göçmenlerden oluşması, göçmen kökenli ikinci ve sonraki kuşakların hesaba katılmasıyla İngiltere, Almanya ve Fransa'da toplam nüfusun %20 kadarının göçmen kökenli azınlıklardan oluşması önemlidir.

Avrupa toplumundaki çok farklı etnik ve kültürel kimliğin yer alması akademik çevrelerde süper çeşitlilik olarak tanımlanmış ve bu kimliklerin bir arada yaşaması Avrupa'nın medeniliğine gönderme yapılmasına neden olmuştur. Çok kültürlü yapıların bir arada uyum içerisinde yaşaması Avrupa siyasi düzeninin bir başarısı olarak görülmelidir. Fakat dünyada meydana gelen son göç dalgasının Batı Avrupa başta olmak üzere bütün batılı ülkeler için tehdit olarak algılandığını yaşanan olaylar göstermektedir.

Ortadoğu'da Aralık 2010'da Tunus'ta başlayarak Mısır, Libya, Suriye, Bahreyn, Ürdün ve Yemen gibi bölge ülkelerine sığınan halk hareketleriyle gelişen siyasi istikrarsızlık, bölge ülkelerini etkisi altına almıştır. Özellikle Suriye özelinde yaşanan ayaklanmalar ve iç savaş milyonlarca kişinin ülkesini terk etmesine yol açmıştır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Haziran 2019'da 20,2 milyon mülteci, 3,7 milyon sığınmacı, 531.000 iade edilen mülteci, 43,9 milyon ülke içinde yerinden edilmiş kişi (ÜYEK), 2,3 milyon geri dönen ÜYEK'ler ve UNHCR himayesinde 3,9 milyon vatansız kişi dâhil olmak üzere toplam 79,4 milyon kişinin göç sorunuyla karşı karşıya olduğunu bildirmiştir (EASO, 2020: 9).

Sadece son birkaç yıl içinde Avrupa'ya ulaşan düzensiz göçmenlerin sayısı 1 milyon kişiyi geçerken, bunların yarıya yakını Suriyelilerden oluşmaktadır. Göçe kaynaklık eden diğer ülkeler, Afganistan, Pakistan, Irak, Eritre, Nijerya ve Somali'dir. Söz konusu ülkelerinin genelinde etnik ve dini yapıları heterojen yapıya sahiptir. Örneğin Suriye'nin bilinen verilerden hareketle iç savaş öncesi 22,5 milyon nüfusunun bulunduğu görülmektedir Bu nüfusun etnik olarak %90'ını Araplar, %9'unu Kürtler, %1'ini Ermeniler, Türkmenler ve Çerkezler oluşturmaktadır. Dini inanç bakımından değerlendirildiğinde nüfusun, %74'ü Sünni inanca sahip Müslümanlar, %13 Nusayriler, %10 Hristiyanlar, %3 oranında Dürziler ve Yahudilerden oluştuğu görülmektedir (Yaman, 2019: 138). Bu çalışmada göçlerin yönünün batı olmasında etkili olan unsurların neler olduğu ve batılı ülkelerin göçler karşısında takındıkları tavır literatür taraması ve doküman incelenmesi yoluyla açıklanmaya çalışılmıştır.

2.GÖÇ VE GÖÇMENLİK

İnsanın yaşadığı mekânla kurduğu fiziksel bağın kopması anlamına gelen göç, insanlık tarihi kadar eskidir. Göç, ekonomik, sosyal, kültürel, coğrafi, demografik, psikolojik, antropolojik ve siyasi yönleri olan çok boyutlu bir nüfus hareketliliğidir (İzci ve Yılmaz, 2019:213). Göç, insanoğlunun daha iyiyi bulma arayışı olarak da okunabilir. Daha iyi bir yaşam, daha iyi bir ekonomik gelecek, daha güvenli yaşam ortamları veya bunların hepsi bir arada göçün nedenleri arasında sayılabilir.

Göç ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, evrensel kabul gören bir göçmen tanımı bulunmamaktadır. Göç terimleri sözlüğünde göçmen, herhangi bir zorlama olmaksızın kişisel rahatlık sağlamak amacıyla, iradi bir kararla göç etmeye karar veren ve bunu gerçekleştiren kimseler şeklinde tanımlanmaktadır.

Mülteci kavramı ise Türkiye'nin taraf olduğu 1951 Cenevre sözleşmesinde tanımlanmıştır. Buna göre, Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milliyeti, belli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korktuğu için ülkenin himayesini istemeyen ya da uyuşu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı ifade etmektedir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere Cenevre Sözleşmesi Mülteci kavramına coğrafi bir sınır koymuş ve Avrupa ülkeleri dışından gelenlere mülteci statüsü vermemiştir. Fakat 2013 yılında gerçekleştirilen ek düzenleme ile Avrupa ülkeleri dışından Türkiye'ye gelerek sığınma talep eden kişilere şartlı mülteci statüsünün verilmesi sağlanmıştır.

Son göç dalgası neticesinde Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı durum mevcut tanımlarla açıklanamadığı için yeni bir tanımlamaya ihtiyaç duyulmuş bunun sonucunda, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ve Türkiye İç İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan İltica ve Göç mevzuatında sığınmacı kavramı geliştirilmiştir. Buna göre mülteciler için sayılan gerekçelerle aynı olmak üzere ikamet ettiği ülkeye dönemeyen ve geldiği ülkeye iltica talebinde bulunmuş ancak yetkili makamlarca hakkında henüz karar verilmeyerek mülteci statüsü kazanmamış kimseleri tanımlamak için geliştirilen bir kavramdır (Yaman, 2019: 26). Bu çalışmada mülteci, şartlı mülteci veya sığınmacı kavramları yerine kavram bütünlüğü açısından göçmen kavramı kullanılmıştır.

Sorunlar yaşayarak ülkesini terk etmek zorunda kalan göçmenler bu yolculuklarında çok çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bunları ana hatları ile değerlendirmek gerekirse;

Ülkelerin sınır boylarına yerleştirilen mayınlar ve güvenlik kuvvetlerinin ateşlerine maruz kalmak,

Yükseltisi yer yer 2500-3000 metreyi bulan dağlık alanlardan uzun mesafeler yaya olarak yürümek zorunda olmak,

Denizde insan taşınmasına müsait olmayan balıkçı tekneleri ve şişme botlarla Ege Denizi ve Akdeniz'i geçme zorunluluğu beraberinde boğulma riskini de getirmekte,

Aç susuz kalmak, azarlanmak, aşağılanmak, fiziksel şiddete ve cinsel istismara uğramak,

Kandırılmak, ekonomik açıdan sömürülmek, yakalanıp sınır dışına konulmak (Deniz,2015:228).

3.BATI MEDENİYETİNİN ÖTEKİLEŞTİRİCİ TAVRI VE ÖTEKİNİN BATI ALGISI

Günümüz dünyası Batı merkezli, özellikle de Avrupa merkezli bir medeniyet algısına sahip. Bunun temel nedenini sömürgecilik politikalarına bağlayan çalışmalar, 19.yüzyılın başında yeryüzünün yaklaşık % 35'i Batılı güçlerin elindeyken, 1878'de bu oran yaklaşık iki katına çıkarak % 67'yi bulmuş, 1914'te ise %85' ulaşmış olduğunu belirtmiştir (Said, 2016: 43). Bu etki alanına ilave olarak üç kıtanın (Asya, Afrika ve Güney Amerika) soyulup zenginliklerinin Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'ya aktarılması da onu zenginleştirmiş ve kapitalist sistemin iki bileşeninden biri olan gelişmiş ülkeler kategorisine taşırken sömürülenler az gelişmişlik kategorisine razı olmuşlardır.

3.1. Batının Politikalarında Ötekiler ve Göçenler

Öteki, "bireyin kendi varlığının farkına vardığı kişi, durum ya da anlamdır." denilebilir. Çeşitli toplumsal durumlar, etnisite, inanç/inançsızlık, cinsiyet, yaş, renk vb. ötekiliğin belirmesinde temel noktalardan bazılarıdır.

Bu nedenle toplumsal bir varlık olarak bireyin kendisini bulduğu grup biz adını alır ve bir aidiyet gelişir. 'Biz'in dışında kalanlar olarak tanımlanan bizden olmayan/onlar/diğerleri ise ötekiyi oluşturmaktadır. Bu nedenle öteki bir etkileşim biçimi olduğu gibi aynı zamanda bizden olmayanlar olarak var olan kişi, grup ve tipolojilerdir. Bu ötekilik biçimlerinden biri de yabancılıktır. Georg Simmel (2009)'in tanımıyla yabancı, geçici olmayan ama başlangıçta da orada bulunmayan diğerleri tarafından sürekli gözlenen ve bir tehdit unsuru olarak görülendir.

Batı dünyası kendisini üstün olarak görmüş ve kendi dışında kalanları öteki olarak tanımlamıştır. Ötekiler çoğunlukla ikinci sınıf, medeni olmayan veya zekâsı yeterince gelişmemiş topluluklar olarak değerlendirmiştir. Oysa Garaudy çalışmasında Avrupa'nın üstünlüğünü bir kültür üstünlüğü olarak görmez, denizcilik ve silah üstünlüğünün getirdiği avantaj olarak görür ve bu durumu bir örnekle açıklar: "Çarpışma anı gelip çatığında, Benin'in bronzları, Portekizlilerin bronz toplarından daha güzel ama daha az etkiliydi. Netice olarak dünyanın zenginliklerinin büyük soygunu başladı" (2020:46) cümlesi ile özetlemiştir.

1960'lı yıllarda Sömürgecilik üzerine söylevinde Frantz Fanon "Avrupa kelimenin tam anlamıyla Üçüncü Dünya'nın yarattığı bir şeydir. Onu boğan zenginlikler, azgelişmiş ülkelerden yağmalanan zenginliklerdir" ifadesi de ayrıca önemlidir (2007:106). Teknik üstünlük üzerinden kurulan ilişkide güçlü olanın diğerlerinin kültür ve medeniyet birikimlerini tarihin ve medeniyetin dışında kabul ettiği görülmektedir. Örneğin, Alman düşünce adamı Hegel, Afrikalıları insan doğasının en korkunç tezahürü olarak görmüş ve Afrika'nın bir tarihi olmadığını iddia etmiştir. Afrika'da yaşayan insanların tarihinin olmadığını iddia edilmesi burada yaşayan insanları bitkilerle ve hayvanlarla bir tutulması anlamına gelmektedir (Akın, 2021:46). Benzer bir yaklaşım doğunun tanımlanmasında da ortaya çıkmaktadır. Mısır'ın sömürgeleştirme sürecinde doğu insanı "mantıksız, ahlaksız, çocuksu" batılı ise akli başında, erdemli olgun ve normaldir (Said, 2013: 49).

Avrupa uygarlığı burjuvazinin ortaya koyduğu değerlerden doğduğu için kendi varlığından kaynaklanan proletarya sorunu ve sömürge sorununu çözmekten acizdir. Bu nedenle 2000'li yıllardan bugünlere dünya üzerinde yaşanan birçok hadisede gelişmiş ülkelerin "otoriter kapitalizm" olarak tanımlanabilecek uygulamalar içerisine girdiği görülmektedir.

Modern dünyanın temsilcisi olarak görülen Batı ve onun değerlerine yapılan eleştiriler Rousseau'ya kadar götürülebilir. Rousseau'ya göre modern birey, kendine yabancılaşan, gittikçe yozlaşan, çıkarıcı, ikiyüzlü, sahtekârdır. Dolayısıyla da modern toplumda bireyler arası ilişkiler çıkarıcılığa, duygusuzluğa, aldatmaya dayalıdır. Ona göre " Kim ne derse desin, bugün Fransızlar, Almanlar, İspanyollar hatta İngilizler yok; sadece Avrupalılar var. Hepsinin tutkuları, gelenekleri aynı. Hepsi cömert, yüce gönüllü olduklarını söyleyecekler ve

düzenbazlık yapacaklardır; hepsi toplumun çıkarlarından söz edecek ama sadece kendilerini düşüneceklerdir. Hepsi alçak gönüllü olmayı övecek ama Krozios olmak isteyeceklerdir (Kızılçelik, 2011: 24)

Nietzsche' ye göre ise Avrupa medeniyetinin değer yargıları yanlış olmuştur. Ona göre Avrupa toplumlarında ahlak, sahip ahlakı ve köle (esir) ahlakı olarak ikiye ayrılmıştır. Sahip ahlakı kuvvetli ve üstün olan asil olan insanların ahlakıdır. Sahip ahlakında esas olan menfaattir. Menfaate dayalı olan her şey iyi, olmayan ise kötüdür. Asil insan kendisine eşdeğer olan insanları iyi, aşağı olanları ise kötü olarak adlandırır. Korkaklığı küçümser, savaşa yol açan kuvvet, cesaret, hile ve hatta zulme ise hayret ve takdirle bakar. Esir ahlakı ise merhamet, alçakgönüllülük ve hayırseverliğe dayanmaktadır. Bu ahlak zayıfların ahlakıdır (Bayır, 2019:25, Doğan, 2021:110).

Modern dünyada sömürge ilişkilerinin artık tarihte kaldığı ve geriye dönülemeyeceği yönündeki değerlendirmelere yapılan itirazlardan en ses getireni Fanon'a aittir. “ Radyomun düğmesini çevirip Amerika'da zencilerin linç edildiğini duyunca, bize yalan söylemişler diyorum, Hitler ölmemiş. ... Radyomun düğmesini son kez çevirip Afrika'da zorla çalıştırılmanın yasalaştığını öğrenince, bize gerçekten yalan söylemişler diyorum. Hitler ölmemiş.” (2019:73).

Sömürgeciliğin uygarlıkları birbirleriyle iletişime geçmesini kolaylaştırmak yerine bu imkânı baltalayan bir süreç olduğu hala görülememiştir. Çünkü 2010 yılından günümüze kadar yaşanan süreçte batıda yükselişe geçen aşırı sağcı unsurların göçmen nüfusa karşı yoğun bir propaganda savaşı başlattığı görülmektedir. Göçmen karşıtı söylemlerle genellikle onların yoğun buldukları ülkelerde entegrasyonun (asimilasyonun) sağlanması, göçmenlerin çifte vatandaşlık almalarının engellenmesi, yeni göçmen dalgasının önlenmesi ve göçmenlerin kendi ülkelerine gönderilmelerinin sağlanması çabası yaygınlaşmıştır (Gazi ve Çakı,2019: 52).

Batı Avrupa ülkelerinde göçmen karşıtı politikalar siyaset gündemine taşınırken İslamfobik söylemler öne çıkmaktadır. Almanya'da, Almanya İçin Alternatif Partisi, İspanya'da İspanya 2000 Partisi, Yunanistan'da ise Altın Şafak Partisi göçmen karşıtlığı ile ilgili söylemlerle öne çıkan siyasal partilerdir.

Avrupa'da ortaya çıkan islamfobik yaklaşımlarda Hıristiyan teologların da önemli etkileri vardır. Onlara göre İslâm şeytanın bir oyunudur. Kendisi de, peygamberi de “sahte”dir. Tanrı şeytan yoluyla, Hıristiyanları deniyor ve isyankârları cezalandırıyor. Hıristiyan teolojide İslâm'a yüklenen bir başka marazi bakış ise şiddet öğesidir. Buna göre Hıristiyanlık sevgi ve şefkat dini, İslâm ise şiddet ve kılıç diniydi (Almalı, 2018:132). Avrupa'nın siyasi ve dini söylemlerinin Müslüman göçmenlere karşıt bir konum aldığını çeşitli araştırma sonuçları ve siyasilerin açıklamalarından okumak mümkündür. Alman Friedrich Ebert Vakfı'nın Macar bilim insanları ile işbirliği yaparak gerçekleştirdiği araştırmada bu tavrın nedeni sorgulanmıştır. Araştırmayı yapan uzmanlar göçmenlerin gelmeleriyle birlikte ortaya çıkabilecek tehditleri 4 grupta toplamışlardır. Bunlar işsizlik korkusu, refah düzeyinin etkilenmesi, kültürel bir tehdit olarak görülmesi, dini bir tehdit olarak algılanması. Göçmenlerin gelmesiyle işsizlik artacağından korkan batılı ülkelerin başında Macaristan (%66) ve Çek cumhuriyeti (%65) gelmektedir. Refah düzeyinin düşeceğini düşünen ülkelerin başında Çek cumhuriyeti (%63), Macaristan (%62), İspanya (%61) şeklinde sıralanmaktadır. Göçmenlerin kültürel bir tehdit olarak görülmesinde en yüksek oran Macaristan da (%51) bunu (%50) ile İngiltere takip etmekte, üçüncü sırada (%50) ile Avusturya gelmekte. Göçmenlerin gelmesi dinimiz için bir tehdittir diyenlerin en yüksek olduğu ülke Çek Cumhuriyeti (%58) , onu Fransa ve İngiltere (%55) aynı oranlarla takip ediyor (www. bbc. com).

Polonyalı milletvekili Dominik Tarczynski, katıldığı bir TV programında “Şu ana kadar bir tane bile Müslüman mülteci almadık. Bir tanesi bile Polonya'ya giremeyecek. Fakat 2 Milyon Ukraynalı aldık. Bununla Gurur duyuyorum.” İfadesi batının çifte standardına verilecek güzel bir örnektir (www.yenisafak.com).

Türk-Alman Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Enes Bayraklı ve Georgetown Üniversitesinden Profesör Farid Hafez'in hazırladığı Avrupa İslamofobi Raporu 2020'de, bölge ülkelerinde 2019 yılı boyunca yaşanan İslam karşıtı olaylar ve söylemler ele alınmıştır. Çeşitli ülkelerden 37 akademisyenin katkı sağladığı raporda, çoğunluğu Avrupa'da yer alan toplam 31 ülkede İslamofobi'nin gidişatı incelenmiştir. Buna göre, Avrupa Birliği vatandaşlarının yüzde 22'sinin Müslümanlara komşuluk etmekten rahatsız olduğu ve yüzde 21'inin başörtülü bir

Müslüman kadını işe almak istemediği sonucu çıkmıştır. İslam İşbirliği Teşkilatının Kasım 2020’de yayımladığı raporda da, Müslüman karşıtlığının, Avrupa’da aşırı sağ grupların kampanyalarında ana unsur haline geldiği ifade edilmiştir (Anadolu Ajansı, Er. Tar. 30.03.2022).

Fakat Avrupa’nın göçmenlere karşı takındığı tavrın farkında olan Umberto Eco, Beş Ahlak Yasası isimli çalışmasında New York’ta pota (melting pot) kavramının benimsendiğini ifade ederek, Portorikolulardan Çinlilere, Korelilerden Pakistanlılara farklı kültürlerin burada bir arada yaşadığını vurgulamıştır. Ona göre “Bazı gruplar birbirleriyle kaynaşmış durumda bazıları ise farklı mahallelerde farklı diller konuşuyor ve farklı gelenekleri uyguluyor. Avrupa’yı da böyle bir olgu beklemektedir. Hiçbir ırkçı ve gerici bunu engelleyemeyecektir” (2020:90). Cümleleri mevcut duruma itirazın bir seslenişi olarak görülmelidir.

Batılı ülkeler toplum içinde ekonomik, siyasal ve sosyal uzlaşmayı sağlayacak kurumsal yapıları inşa edemeyen ülkeleri “kırılgan devlet” olarak tanımlamakla beraber, kendi kurumsal yapıları ile örtüşmeyen tüm gelişmekte olan ülkelerin durumunu bu kategoride ele almaktadırlar (Çuhadar, 2019:39). Ayrıca batı dünyası, bu ülkelerin içinde bulunduğu durumu güvenlik tehdidi olarak görmekte ve müdahalede gerekçe olarak kullanmaktadır. Sebebi her ne olursa olsun, zorunlu göçler göç alan ülkelerde ekonomik, siyasal ve sosyal etkiler yanında güvenlik tehdidi olarak görülmektedir.

3.2. Göçmenlerin Gözünde Batı ve Onun Değerleri

Sömürgeci kendisinin üstün olduğu propagandasını başarılı bir şekilde yapmanın sonucu olarak maddi sömürünün yanında zihinsel sömürde de başarılı olmuştur. Kendisi olamayan toplumlar ve bireyler ne olduklarını da bilemediklerinden düşüncelerinden ve inançlarından vazgeçmeden başkalarıyla ilişki kurabileceklerini bilemezler. Oysa toplumlar veya bireyler kendilerine yabancılaşmadan ve başkalarına dönüşmeden de başkalarıyla iletişim kurabilirler. Fakat sömürgeci ile sömürülen arasındaki ilişkinin birbirini var eden ve güçlü lehine işleyen bir ilişki olma durumu göçlerde de kendini göstermektedir. Bunun gerçekleşmesi için yapılanlar sömürgeciler tarafından saklanmamıştır. Thomas Babington Maculay, 1835 de kaleme aldığı denemesinde (Minute on Education) “İngiliz dili, kültür ve medeniyetini tüm Hindistan’da yayarak, öyle bir insan grubu oluşturacağız ki, bunlar kanları ve renkleri itibariyle Hintli, ama zevkleri, dünya görüşleri, zihinsel yapıları bakımından İngiliz olacaklar” diyerek sömürgeleştirilen halklar üzerinde kurulan etki mekanizmasını ilan etmiştir (Başkaya, 1997:19). Bu durum göç edenlerin yer tercihinde etkili olan önemli bir faktör olarak belirmiş ve vatandaşı olduğu ülke geçmişte hangi emperyalist ülkenin sömürgesi ise yönelim de oralara olmuştur.

Müslüman ülkelerde, özellikle de Osmanlının son dönemlerinde batı hayranlığını açık açık ilan eden aydınların da toplumlar üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Örneğin Tahsin Efendi’nin:

Paris’e git hey efendi akl-ü fikrin var ise

Aleme gelmiş sayılmaz gitmeyenler Paris’e beyiti, ya da Ziya Paşa’nın

Diyar-ı küfrü gezdim beldeler, kaşaneler gördüm

Dolaştım mülk-i İslam’ı bütün viraneler gördüm. Beyiti, Batının zenginlik kaynaklarının neler olduğunun sorgulanmadığı, batı hayranlığının aydınlar arasındaki yaygınlığını göstermesi açısından önemlidir.

Avrupa şehirlerini gezen Ahmet Haşim ise buraları farklı tanımlar Örneğin Paris’i fahişelerin ve hüznün kol gezdiği bir yer olarak tasvir etmiş Frankfurt’u gezdikten sonra “*Hayatında büyük bir Avrupa kenti gören birisi kendini sonradan göreceği bütün büyük Avrupa şehirlerini evvelden görmüş sayabilir. Bu şehirler o kadar birbirinin eşidir*” değerlendirmesi ve “*Almanya pembe ve büyük bir elmadır. Fakat içi kurtludur*” ifadeleri onun gözünde Avrupa’yı açıklamaktadır (Haşim, 2004: 41). Aydınların ve toplumun batı hayranlığını eleştiren Ahmed Haşim’in, “*...Birçok seneler Beyoğlu ve Galata sokaklarında tesadüf edilen her kırmızı yüzlü ve sarı saçlı şapkalı gözümüze kadim Mısır’ın mukaddes öküzü gibi gösteren kapitülasyon devrinin maneviyatımız üzerindeki tesirinden mi nedir, bize her ecnebi başlı başına bir medeniyet ve her ecnebi lisan bir marifet*

ummanı hissini verir. Öyle ki birçoğumuz için İngilizceyi ve Fransızca'yı yalnız okuyup konuşabilmek, fikri bir terbiye noksanını telafiye kâfidir..." (Çelik, 2020: 97) yaklaşımını diğerlerinden ayrı düşünmek gerekir.

Başta Osmanlı olmak üzere geçmişte başlayan batı hayranlığı ve batının yenilmez olduğu düşüncesi günümüzde de etkisini sürdürmekte ve farklı coğrafyalarda yaşanan yoksulluk, açlık, kaos ve savaşların müsebbibi kimdir sorusuna cevap aranmaksızın batıya yönelik devam etmektedir. Günümüz dünyasında doğudan batıya, güneyden kuzeye doğru durdurulması çok zor bir insan akışının olduğu görülmektedir. Batı Avrupa ülkeleri 1970'li yıllardan bu yana dış göçleri siyasal olarak denetlemiş, sınırlandırmış, engellemiş, teşvik etmiş veya benimseme yollarından birini seçmiştir. Bu tercihlerde etkili olan faktör yine kendisi olmuş kendi ihtiyacını merkeze alarak bir değerlendirme yapmıştır.

Batı'nın kendisi dışında kalan medeniyetlere yaklaşımının ötekileştirici olduğu bilinmesine rağmen, Göçmenler Avrupa veya Amerika'ya gitmekten vazgeçmiyor. Göçmenlerin tercihleri arasında Suudi Arabistan, Rusya veya Japonya yer almıyor. Ayrıca 2011 yılından bugüne Almanya'nın Müslüman ülkelere kabul ettiği göçmen sayısı Suudi Arabistan'ın kabul ettiğinden oldukça fazla.

Pek çok Müslüman ülkede dışlanan, öldürülme tehlikesi yaşayan, zulme uğrayan mazlum insanların daha insanca bir hayatı talep ederek Akdeniz üzerinden kaçak yollarla Avrupa'ya ulaşmaya çalışmaları, halkları ve yöneticileri Müslüman olan ülkeler için oldukça düşündürücü bir durumdur.

Az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan yoksulluk, eğitimsizlik, güvenlik, insan hak ve özgürlüklerinden mahrum olmak ve benzeri sorunlarından kurtulmak isteyen insanlar doğal olarak refah seviyesi yüksek, eğitim seviyesi yüksek, insan hak ve hürriyetleri bağlamında gelişmiş, güvenlik sorunları olmayan Batı Avrupa Ülkelerine yönelmişlerdir.

4.BATI DÜNYASINDA ENTEGRASYON UYGULAMALARI

Entegrasyon; bir bütüne uyma, parçalardan bir bütüne ulaşma, toplumsal bir grubun ortak değer ve normlar çerçevesinde bütüne uyumu gibi anlamlara gelmektedir. Sosyolojik bir terim olarak üzerinde fikir birliği olmamakla birlikte entegrasyon; bir toplumu meydana getiren bireylerin, farklı grupların ve diğer çeşitli ünitelerin karşılıklı bağımlılık ve düzen oluşturacak şekilde birleşmeleri süreci olarak tanımlanabilir (Günay, 2012:343).

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), entegrasyonu “ göçmenlerin hem birey hem de grup olarak toplumun bir parçası olarak kabul edildikleri bir süreç” olarak değerlendirmiş ve sadece devletin veya belli bir grubun sorumluluğunda olmadığını vurgulamıştır (Özdal,2018: 23).

Günümüzde Avrupa'da 20, Amerika'da 7 milyonun üzerinde Müslüman yaşamaktadır. Müslüman olmayan toplumlarda büyük kitleler halinde azınlık olarak yaşayan bu kitleler tarihsel süreç içerisinde farklı gerekçeler ile Amerika veya Avrupa'ya göç eden insanlardır. Batı'da yaşayan ve Batılı Ülkelerin vatandaşları olan bu topluluklar yaşadıkları ülkenin önemli aktörleri haline gelmiş, batı kültüründe yaşamayı kabullenmiş buna göre örgütlenmişlerdir (Kalın, 2013:179). Bu kabulleniş entegrasyon sürecinin başarılı olduğu sonucunu çıkarmaktadır.

Burada tartışılması gereken durum Entegrasyon sürecinin nasıl işletildiğidir. İngiltere, Hollanda ve Almanya göçmenleri vatandaş olarak almadan önce entegrasyon testi uygulamaktadır. Bu testler kişilerin Avrupalı değerlere karşı yaklaşımları ve yeterince batılı düşünüp düşünemeyeceklerini ölçmek amaçlı yapılmaktadır. Bu testlerde çok kesin şekilde bu sonuçlara varabilecek netlikte sorular bulunmaktadır. Ancak yapılan testler, Hollanda haricinde çok kültürlülüğün yaygınlaşmasından daha çok, tek kültürlülüğün yerleşmesine ve entegrasyondan daha ziyade kısmen asimilasyona neden olmaktadır. Her üç ülkenin de ortak noktası varılan ülkenin yaşayış tarzının ve değerlerinin kabul edilmesinin talep edilmesidir (Koçak ve Gündüz, 2016: 73).

Fransa'da 2006 yılında göç ve entegrasyon politikaları yeniden gözden geçirilmiş ve ülkeye gelen göçmenler devletle “ Ağırhama ve Entegrasyon Kontratı” imzalamak zorunda bırakılmışlardır. 2007 yılında Göç, Entegrasyon ve Ulusal Kimlik Bakanlığı oluşturularak, göç ve entegrasyon politikaları merkeziyetçi bir boyut

kazanmıştır. Bu süreçte çıkarılan yasa ile 15-65 yaş arasında aile birleşmeleri çerçevesinde ülkeye gelmek için vize başvurusunda bulunanlarda, başvuruyu yapacak göçmenlerin yaşadıkları ülkelerdeki Fransız temsilciliklerinde Fransız dil ve Cumhuriyetin değerlerine ilişkin bilgileri sınanmaya başlanmıştır. Bu safhayı olumlu geçerek aile birleşmeleri kapsamında ülkeye kabul edilenlere Kabul ve Uyum sözleşmesi imzalatılmaktadır (Yardım, 2017: 108). Fransız siyasetleri göçmenlere ilişkin yaklaşımlarının diğer Batılı ülkelerde de görüldüğü ve her gelmek isteyenini buyur edemeyecekleri sıklıkla vurgulanmaktadır. Benzer durumu İngiltere’de de görmek mümkün. İngiliz sosyo- kültürel değerlerinin hâkimiyetine dayalı olarak kurgulanan İngiliz uyum modelinde, ülkeye gelen göçmenlerden dil birliğinin sağlanması adına öncelikle İngilizce yeterliliklerinin geliştirilmesi ardından topluma hakim olan İngiliz kurum ve normlarına adapte olmaları istenmektedir. Batının göç politikalarında üç hedefi amaçladığı söylenebilir. Bunlar;

1-Yasadışı kanallarla ülkelere girmeye çalışanlarla mücadele etmek ve ikamet iznine sahip olmayan kişileri sınır dışı etmek.

2-Ülkelerin gelişimine katkı sağlayacak kalifiye göçmenler için cazibe haline getirmek.

3-Her yıl ülkelere yasal yollardan gelenleri ve yerleşenleri siyasal sistemlerine uyumlu hale getirmek.

Mültecilerin, başta batılı ülkeler olmak üzere modern ulus devlet düzeni için rahatsızlık verici bir unsur olarak görülmeye devam edeceği anlaşılmaktadır. Bunun en temel nedenine bakıldığında, mülteciler insan ile vatandaş, doğum ile milliyet arasındaki sürekliliği koparmaktadır. Bu da modern dönem egemenliğin orijinal kurgusunu krize sokmaktadır (Altıntaş, 2014: 267). Mültecilerin umut yolculuğunun, vatandaşlık ve ulus devlet kurgusunu simgeleyen toprak, düzen ve doğum sacayağının sınırlarını zorladığı görülmektedir. Bunun bir sonucu olarak da batının entegrasyon politikası olarak kabul ettiği uygulamalar özü itibarıyla asimilasyon politikasına evrilmiştir.

Asimilasyon, çoğunluğun kültürünün ve değerlerinin egemen olması ve azınlığın sosyal kimliğinin çoğunluk içinde eritilmesidir. İngiltere, Hollanda, Almanya ve Fransa’da kültürel tektipliliği ön plana çıkaran entegrasyon politikaları, göçmenlerin kültürel özelliklerini entegrasyonun önünde engel olarak görmektedirler. 1970’li yıllarda Milton M. Gordon’un İngiltere üzerinden yaptığı asimilasyon sürecine ilişkin tahliller günümüz Avrupa ülkeleri için de geçerliliğini korumaktadır.

Tablo 1:Gordon’un Asimilasyon Süreci Teorisi

Süreç veya Koşul	Asimilasyon Türü veya Aşaması
Toplumun hâkim kültürel değerlerine yaklaşma, adaptasyon	Kültürel ya da davranışsal asimilasyon
Toplumdaki kurumlara giriş, sosyal organizasyonlara dâhil olma	Yapısal Asimilasyon
Farklı etnik kimlikler arası evlilikler	Evlilikle asimilasyon
Yerli topluma dayalı birliktelik anlayışının geliştirilmesi	Tanımayaya dayalı asimilasyon
Önyargıların yok olması	Kabullenilmiş durum asimilasyonu
Ayrımcılığın ortadan kalkması	Kabullenilmiş davranış asimilasyonu
Güç ve değer Çatışmalarının Yok olması	Yurttaşlık asimilasyonu

Kaynak: (Akt.,Yaman, 2019:104).

Batılı ülkelerin giriştiği asimilasyon politikaları daha yakından incelendiğinde sert ve yumuşak olmak üzere iki farklı tarzı benimsediği görülmektedir. İsim değiştirilmeye zorlamak, kültürel ve geleneksel giysilerin giyilmesinin yasaklanması, kamusal alanlarda yerel dillerin kullanımının engellenmesi ve mezarların tahrip edilmesi sert asimilasyon örnekleri olarak belirirken, Gordon’un yaptığı tespitlerde olduğu gibi süreç içerisinde asimilasyonun hayata geçirilmesi ise yumuşak tarzdaki uygulama örnekliğidir.

2004 yılında Avrupa Birliğine üye ülkelerin bakanlarının üzerinde mutabık kaldığı AB Göçmen Entegrasyon Politikası Ortak Temel Prensipler 11 başlık altında toplanmış ve bu temel prensiplere göre Entegrasyon dinamik ve göçmenlerle üye ülkelerde yaşayan insanların karşılıklı uyumuna dayanan çift taraflı bir süreç olduğu ifade edilmiştir. Göç edilen ülkenin dili, tarihi ve kurumlarıyla ilgili temel bilgilere sahip olmak entegrasyonun vazgeçilmez bir parçası olarak görülmüş göçmenlerin bu temel bilgiyi kazanmalarını sağlamak, başarılı bir entegrasyon için zorunlu görülmüştür (Şener, 2020:315). AB ülkelerinde Müslüman göçmenlerin adapte olma kabiliyetlerine dair ciddi tartışmalar yaşanmaktadır. Özellikle yetişkin göçmenler başka ülkelerde şekillendiği için güçlü bir özdeşleşme beklenmezken göçmen çocuklarının durumu daha farklı değerlendirilmekte ve Gordon'un ortaya koyduğu üzere süreç ve koşullara göre asimilasyonun gerçekleşmesi umulmaktadır.

Bu konuda en öne çıkan Avrupa ülkesi şüphesiz Fransa'dır. Fransa entegrasyon politikaları adı altında uygulamaya koyduğu çalışmalar asimilasyondan başka bir şey değildir. Fransız ihtilalinden 1970'li yıllara kadar Cumhuriyetçiler ve Katolikler iki zıt millet anlayışı ortaya koymuşlardır. Bunlar, Cumhuriyetçilerin İnsan Hakları ve Yurttaşlık üzerine kurulmuş Jakoben anlayış ile Hristiyan dindar cemaat anlayışıdır. Her iki görüşün birleştiği ortak nokta ve ortak algı, "göçmen ulus topraklarında yaşayan bir yabancısıdır." Bu algı günümüzde de aynen devam etmekle beraber Irkçılık ve ayrımcılık kurbanları arasında ilk sırada Müslüman kadınlar gelmektedir. 2004 yılında başörtüsünü yasaklayan Fransa bununla da yetinmemiş ve İç işleri bakanı Brice Hortwfeux, başörtüsü takmamayı ulusal entegrasyonun bir kriteri olarak görmüş, başörtüsü takan bir kişi ve kocasına oturum kartına erişimi reddetmeyi normal bir şey olarak görmüştür (Benli, 2011: 185).

Avrupa da yükselen aşırı sağ İslam dini ve Müslümanları gündemde tutarken aynı zamanda Müslümanları gerici, tutucu, radikal, çağdışı sıfatlarıyla konu ediniyor, olumsuz, ilkel ve Batı medeniyetini tehdit eden bir İslam imajı çiziliyor. Bu durum 1990-2020 yılları arasında sadece Almanya'da ırkçı saldırılar sonucu 213 kişi hayatını kaybetmesi sonucunu doğurmuştur (Yalçın, 2021:173). Burada göçmenlere verilen asıl mesaj, asimile olduklarında ötekileştirmelere, ayrımcılığa ve düşmanca tutumlara maruz kalmayacaklarıdır.

ABD'nin asimilasyon uygulamalarına ilişkin olarak Huntington'un açıklamaları oldukça anlamlıdır. " Genelde tarihsel olarak asimilasyon, özellikle kültürel asimilasyon büyük ve hatta en büyük Amerikan başarı öyküsüdür. Bu ona nüfusunu genişletme, bir kıtayı işgal etme ve ekonomisini, büyük ölçüde Amerika'nın Anglo-protestan kültürüne ve Amerikan inancının değerlerine bağlı ve Amerika'yı küresel meselelerde büyük bir güç yapmaya destek olan milyonlarca adanmış, enerjik, yetenekli, hırslı insanla beraber geliştirme imkânını sağlamıştır." (Huntington, 2004: 330). ABD ve Batının geliştirdiği asimilasyon politikalarının başarılı olduğundan şüphe yok. Batının adaletsiz düzeninin devamını arzu eden milyonlarca adanmış ve kandırılmış insanın zihinsel ve fiziksel umut yolculuğu hala batıya doğru.

Asimilasyon uygulamalarının her zaman başarılı sonuçlar verdiğini iddia etmek yanılgı olacaktır. Zira göç etmiş olan azınlık gruplar ayrılma ve marjinalleşme tarzlarındaki eğilimleri de benimseyebilmektedirler. Ayrılma, asimilasyonun tam tersi olarak düşünülebilir. Başka bir ifade ile ayrılma, azınlık toplumun kendi kültürel özelliklerini devam ettirip ana akım toplumla etkileşime girmekten kaçınmasıdır. Marjinalite ise azınlık toplumu üyelerinin kendilerini ne kendi öz kültürel gruplarıyla ne de ana akım toplumla özdeşleştiremedikleri durumlarda ortaya çıkan yönelimdir (Saygın ve Hasta,2018.316). Ayrılma ve marjinalleşme yönelimlerinden her birisi göçmenlere ev sahipliği yapan batılı ülkeler tarafından arzu edilmeyen durumlardır. Fakat sosyopolitik süreçler içerisinde etnikleştirilen (eşitsiz ve asimetric uygulamalar neticesinde bir grubu etnik kökenine göre tanımlayarak bu gruplar üzerinde hegomonya kurmak), ayrımcılığa uğrayan ve azınlıklaştırılan grupların başka çaresi yok gibidir.

5.SONUÇ

Dünya siyasetini etkileyen olaylar sayıldığında birinci sırada Fransız ihtilali yer alır. Bu ihtilal milyonlarca insanı ve devletleri etkileyerek yeni siyasal akımları ortaya çıkarmıştır. İkinci sırada Sanayi devrimi sayılmalıdır, zira gelişmiş batılı kapitalist ülkelerin ortaya çıkararak önemli bir olaydır. Zira yeni toplumsal sınıflar ortaya çıkmış, kalıcı yoksul sınıflar türemiştir. Dünya siyasetini etkileyen ve etkisinin uzun süreceği

görülen bir diğer olay küreselleşme ile başlayan göç dalgasıdır. Bu göç dalgası birçokları tarafından sığınmacı devrimi olarak isimlendirilmektedir.

Yaşadıkları yerlerden savaş, iç savaş, kaos, yokluk ve yoksulluk nedeniyle gelişmiş ülkelere gitmek isteyen insanlardan çok azı bunu başarabilmekte. Gerisinde bıraktığı evi, toprağı, ailenin diğer fertleri yanında tarihini, kültürünü, inancını da bırakması istenilen bu az sayıdaki insana çoğunlukla öteki olarak bakılmakta, tehdit olarak görülmektedir. Sığınmacıların Öteki olarak görülmesinde ve tehdit olarak algılanmasında en önemli meselenin din olduğu Ukrayna’da başlayan savaş sonrasında yaşanan olaylar net bir şekilde göstermiştir. Fakat yaşanan olaylar göç etmek zorunda kalan insanların istikametini değiştirmesine yetmemiştir. Bunu, batının bütün olumsuz uygulamalarına rağmen gidilecek tek istikamet görülmesinde İslam medeniyeti ve diğer batı dışı unsurların bu insanlara bir şey vermekten uzak olduğu şeklinde okuyabiliriz.

Batıdan medeniyet güneşi doğmayacağı gibi, başta Suriye olmak üzere Afganistan, Pakistan, Irak, Eritre, Nijerya ve Somali’den batılı ülkelere giden insanların üzerine de güneş doğmayacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Akın, Mahmut Hakkı (2021), Bir Müslüman Batı Medeniyetine Nasıl Bakmalı, Beyan Yayınları, İstanbul.
- Almalı, Arda (2018), “Almanya’da Yükselen İslamofobi Ve Dergilerdeki İslam Karşıtı Yayınlar”, TOBİDER, International Journal of Social Sciences, s. 4(9), s.129-145.
- Altıntaş, Safiye (2014), “Devetsiz Misafirler: Türkiye’deki Mültecilerin Maduniyet Görünümleri”, İdeal Kent Yayınları, Kent Araştırmaları dergisi, S.14, s.252-276.
- Başkaya, Fikret (1997), Sömürgecilik, Emperyalizm, Küreselleşme, Öteki Yayınevi, Ankara.
- Bayır, Mehmet (2019), “Nietzsche Felsefesinde İnsan ve Ahlak Sorunu”, Nosyon, Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, S.3 s.21-36.
- Benli Fatma (2011), 1964-2011Türkiye’de ve Dünyada Başörtüsü Yasağı Kronolojisi, Mazlumder Rapor.
- Castles.S., M.J Miller (1993), The Age Of Migration, İnternational Population Movements in The Modern World, Guilford Press.
- Çelik, Zeynep (2020), Avrupa Şarkı Bilmez, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Çuhadar, Pınar (2019), “Kırılgan Devlet ve Zorunlu Göç İlişisini Suriye Üzerinden Okumak”, Göç Araştırmaları Dergisi, s. 5(1), s.28-49.
- Deniz, Orhan (2015), “Ortadoğu ve Asya Kökenli Göçmenlerin Göç Güzergahında Türkiye Opsiyonu”, Sosyoloji Divanı, Sosyoloji Dergisi, S.3(6), s.209-232.
- Doğan Atilla (2021), Bir Müslüman Evrim ve Sosyal Darwinizm’e Nasıl Bakmalı, Beyan Yayınları, İstanbul.
- EASO (European Asylum Support Office), Avrupa Birliğinde Sığınma Durumuna İlişkin Yıllık Rapor, 2020.
- Eco, Umberto (2020), Beş Ahlak Yazısı, 12. Baskı Can Yayınları, İstanbul.
- Fanon, Frantz (2007), Yeryüzünün Lanetlileri, Versus Yayınları, İstanbul.
- Fanon, Frantz (2019), Siyah Deri Beyaz Maskeler, Metis Yayınları, İstanbul
- Garaudy, Roger (2020), Medeniyetler Diyalogu, 4. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Gazi, M.Ali, Çakı Caner (2019), “Şili Ulusal İnsan Hakları Örgütü’nün Göçmen Ayrımcılığına Karşı Hazırlanan Kamu Spotu Reklamları Üzerine İnceleme “, Göç Araştırmaları Dergisi, S.5(1), s.50-77
- Göksu, Turgut (2016), “Göç Politikası”, Kamu Politikaları Ansiklopedisi, (Ed. Hatice Altunok, FatmaGül Gedikkaya), Nobel Yayınları, Ankara
- Günay, Ünver (2012), Din Sosyolojisi, İnsan Yayınları, İstanbul.
- Huntington, P. S. (2004) Who We Are? The Challenges to American’s National Identity, Simon& Schuster, New York.

- Haşim, Ahmet (2014), “Bir Seyahatin Notları”, Üç eser İçinde (Haz. Mehmet Kaplan), MEB Yayınları, Ankara
- İzci, Ferit ve Yılmaz Vedat (2019), Kentlerin Kalkınması Sürecinde Göçün Etkileri: Van İli Örneği, (Ed., İsmet Yılmaz vd.) Malatya Turgut Özal Üniversitesi 5. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı, s. 209-220.
- Kalın, İbrahim (2013), İslam ve Batı, 4. Baskı, İSAM Yayınları, İstanbul.
- Kızılcıkelik, Sezgin (2011), Batı Barbarlığı 1, 2. Baskı, Anı Yayınları, Ankara
- Koçak, Orhan ve Gündüz R. Demet (2016), “Avrupa Birliği Göç Politikaları ve Göçmenlerin Sosyal Olarak İçerilmelerine Etkisi”, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, S.6(12), s.66-91.
- Özdal, Barış (2018), Uluslararası Göç ve Nüfus Hareketleri Bağlamında Türkiye, Dora Yayınları, Bursa.
- Said, Boumama (2016), Afrika devriminin Figürleri, Notabene Yayınları, İstanbul
- Said, Edward (2013), Şarkiyatçılık: Batının Şark Anlayışları, Metis Yayınları, İstanbul.
- Saygın, Sezel ve Hasta Derya (2018), “Göç, Kültürleşme ve Uyum”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, S.10(3),s.312-333.
- Sert, Deniz Şenol (2015), “Uluslararası Göç Yazınında Bütünleyici Bir Kurama Doğru”, Küreselleşem çağında Göç, (Ed:G. Gülfer vd.), İletişim Yayınları, İstanbul.
- Simmel, George (2009). Bireysellik ve Kültür. Tuncay Birkan (Çev.). İstanbul: Metis.
- Şener, Meltem Yılmaz (2020), “Avrupa’da Sivil Entegrasyon Kavramının Sınırları: Norveç Örneği”, Pasajlar, Sosyal Bilimler Dergisi, S.2(5), s.311-329.
- Tekeli, İlhan (2014), Göç ve Ötesi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul
- Yalçın, Cem Serkan (2012), “Radikal Sağ ve İslam Düşmanlığı”, Misafir Göçmen Yerli, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları
- Yaman, Fatih (2015), Göç ve Toplum, Ketebe Yayınları, İstanbul
- Yardım, Müşerref (2017), “ Göç Entegrasyon Politikaları Işığında Fransa’da toplumsal Kabul”, Göç Araştırmaları Dergisi, S.3(2),s.100-136.

İnternet Kaynakları

- Anadolu Ajansı <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/uluslararasi-kuruluslara-gore-2020-de-avrupa-da-islamofobi-artist-gosterdi/2463174>, Erişim Tarihi, 30.03.2022.
- BBC, Türk.e <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43392262> Erişim Tarihi:11.04.2022
- Yeni Şafak, <https://www.yenisafak.com/dunya/polonyali-politikaci-tarczyski-> Erişim Tarihi 12.04.2022.